

# **Vogelwerkgroep** **Schouwen-Duiveland**

---



**Zêelieven**

---

**Onderzoeksrapport BMP-telling Golfbaan  
Grevelingenhout 2017**

# Broedvogels van Grevelingenhout 2017



Groene Specht, Foto : Maarten Sluijter



**Rapportage van onderzoek door de Vogelwerkgroep van de**

**Natuur- en Vogelwacht Schouwen-Duiveland 2017**

**Inventarisatie in opdracht van Golfclub Grevelingenhout**



## Colofon

Vogelwerkgroep Schouwen-Duiveland.

Werkgroep van de Natuur en Vogelwacht Schouwen-Duiveland.

Dit rapport werd samengesteld in opdracht van de Golfclub Grevelingenhout.

Tekst: T.J.C. Sluijter en G.F.C. van den Ende.

Omslag: L. Tromper.

Foto 's binnenwerk M. Sluijter en L. Tromper

Opmaak: L. Tromper



## Inhoudsopgave

Samenvatting

Dankwoord

1 inleiding

2 Methode broedvogelonderzoek

3 Beschrijving onderzoeksgebied

4 Resultaten inventarisatie 2017

4.1.1 Overzicht bezoekdata

4.1.2. Weersomstandigheden

4.2 Lijst met broedvogels en aantallen

4.3 Rode Lijstsoorten op Grevelingenhout

5 Bespreking van de aangetroffen soorten

Literatuur

**BIJLAGEN:**

Verspreidingskaarten broedvogels 2017 (stippenkaarten)

# Broedvogels van Grevelingenhout 2017



## Samenvatting

In haar streven tot het verkrijgen van het GEO certificaat, uitgegeven door de **Golf Environment Organization** heeft Golfclub Grevelingenhout besloten tot het laten uitvoeren van een broedvogelinventarisatie van haar golfbaan. Dit broedvogelrapport is een belangrijke bouwsteen voor het verkrijgen hiervan. Voor zover wij kunnen nagaan is er nog niet eerder op deze intensieve wijze een broedvogelinventarisatie verricht op dit park.

Golfbaan Grevelingenhout beslaat zo'n 50 hectare. Zij wordt van de omliggende bebouwing gescheiden door een ringsloot. De golfbaan zelf heeft een aangelegd en parkachtig uiterlijk met hoogteverschillen en waterpartijen.

Na een uitleg over de gehanteerde onderzoeksmethode volgt een schets van ligging en terreingesteldheid van de golfbaan. Hierna geven wij een beeld van de broedvogelbevolking van Grevelingenhout.

Op Grevelingenhout zijn tijdens dit onderzoek in 2017 in totaal 38 soorten broedvogels vastgesteld. Het zijn bijna allemaal soorten welke je mag verwachten in een parkachtige omgeving. Er zijn een vijftal opmerkelijke soorten vastgesteld. Allereerst de tafeleend, een soort die je niet zou verwachten in dit biotoop. Daarnaast zijn uiteraard de vier Rode Lijstsoorten vermeldenswaardig: koekoek, groene specht, spotvogel en huismus.



Tjiftjaf, Foto : Leo Tromper



# Broedvogels van Grevelingenhout 2017



## Dankwoord

Onze dank gaat uit naar allen die dit onderzoek, de begeleiding en rapportage mogelijk hebben gemaakt. Namens Golfclub Grevelingenhout verzorgde Bert Kok alle contacten en was onze belangrijke vraagbaak, dank daarvoor.

De inventarisatie is verricht door leden van de Vogelwerkgroep (VWG) van de Natuur- en Vogelwacht Schouwen-Duiveland. Hun komt dank toe voor het veldwerk: Gijs van den Ende, Jos van Felius, Vincent Krans, Theo de Kuiper, Ted Sluijter, Leo Tromper, Mario de Vlieger en Hugo van der Wal.

De rapportage inclusief opmaak/lay out is verzorgd door Gijs van den Ende, Ted Sluijter en Leo Tromper. Ook voor hen past een woord van dank!



Waterhoen, Foto : Leo Tromper

# Broedvogels van Grevelingenhout 2017



## 1 Inleiding

Golfclub Grevelingenhout heeft het streven tot aanvraag van het GEO certificaat.

GEO is de afkorting van **G**olf **E**nvironment **O**rganizational, een snelgroeiende organisatie die een internationaal certificaat voor duurzaam golfbaanbeheer faciliteert.

In Nederland is het certificaat snel in opkomst, verschillende toonaangevende banen zijn in dit verband al gecertificeerd. Ook Golfclub Grevelingenhout vindt de natuur en natuurbehoud belangrijk, vandaar dat wij een proces zijn ingegaan om deze certificering te verkrijgen. Het daarin beschreven beleid is een voortzetting van het NGF-programma 'Committed to Green.'

GEO is een internationale non-profit organisatie die als doel heeft de golfsector economisch, sociaal en duurzaam te ondersteunen. De organisatie wordt gevormd door een uitgebreid kennisnetwerk en een geselecteerde groep professionals die over de hele wereld golfbanen ondersteunen.

De criteria van de GEO zijn gericht op water, energie, natuur, gras en bodem, opleiding, educatie en bewustwording, afval en management. Al deze onderdelen worden apart getoetst op beleid, registratie, doelstellingen en uitvoering.

Hiertoe is een werkgroep geformeerd, bestaande uit: Bert Kok, Paul Brijs, Jacqueline Ranke en Pieter Breijs (die dit alles coördineert).

Deze broedvogelinventarisatie is een belangrijke bouwsteen in de aanvraag. In deze rapportage is dan ook aangegeven wat het belang van de Golfbaan is voor (broed)vogels. Een inventarisatie van de broedvogelstand is een aardige indicatie hoe het gesteld is met de natuur op het park.

# Broedvogels van Grevelingenhout 2017



## 2 Methode broedvogelonderzoek

Voor het onderzoek werd gebruik gemaakt van de methode die in het door SOVON opgezette Broedvogel Monitoringsproject wordt gebruikt. Kortweg de BMP methode genoemd. Deze houdt in dat er minimaal 7 volledige inventarisatieronden, met minimaal 10 dagen ertussen, van maart tot en met juli verricht moeten worden. Tijdens die inventarisatierondes worden alle in het biotoop aanwezige vogels op een veldkaart genoteerd met een daarbij behorende broedcode. Deze geeft de mate van broedzekerheid op dat moment aan. Tegenwoordig is dit ook digitaal mogelijk met een tablet via de app Avimap van Sovon. Na juli, als alle rondes klaar zijn, kunnen de gegevens van alle veldkaarten definitief ingevoerd worden en doorgerekend worden met een autoclusteringsprogramma om zo tot een eindresultaat te komen.



Roodborst , Foto : Leo Tromper



# Broedvogels van Grevelingenhout 2017



## 3 Beschrijving onderzoeksgebied

Golfbaan Grevelingenhout is gelegen op de Oostpunt van het Zeeuwse eiland Schouwen-Duiveland. Aan de Noordzijde wordt zij begrenst door de dijk met daarachter de Grevelingen. Aan de Oostzijde vormt recreatiepark 'Aquadelta' de grens. De West- en Zuidzijde grenst aan landbouwgebied (zie figuur 1).



figuur 1: ligging onderzoeksgebied

Grevelingenhout zelf is voormalig landbouwgebied. De golfbaan is officieel geopend op 1 juli 1988 en is ontworpen door de Engels/Zwitserse golfbaan-architect Donald Harradine. De golfbaan doet anno 2017 parkachtig aan met aangelegde hoogteverschillen, waterpartijen, struiken, boomgroepen en de kortgemaaide grasvelden. Bij de aanplant van bomen is gebruikgemaakt van een buitengewoon soortenrijk assortiment. Nu, 30 jaar na aanleg, zijn de meeste bomen flink uitgegroeid.

Vermeldenswaard is verder de bebouwing (villa's) die voor een deel het park omgeven en zelfs op een aantal plaatsen als 'bebouwingsstroken' het park insteken vanuit het Noorden. De grens van het te onderzoeken gebied wordt gevormd door de ringsloot die het omschreven gebied omringt (dus zonder de met villa's bebouwde delen). Het is evident dat deze bebouwde omgeving met soms fraai aangelegde en ruime tuinen invloed heeft op de broedvogelbevolking. Dit geldt ook voor de andere begrenzing aan bv het landbouwgebied. Vogels uit beide gebieden maken over en weer gebruik als broed- en foerageergebied.

# Broedvogels van Grevelingenhout 2017



## 4 Resultaten inventarisatie 2017

### 4.1.1 Overzicht bezoekdata

Bezoek ronde	Datum	Starttijd	Eindtijd
1	12-03-2017	06:50	08:10
2	25-03-2017	06:14	08:10
3	09-04-2017	06:30	08:15
4	22-04-2017	06:51	08:46
5	07-05-2017	05:56	08:21
6	21-05-2017	20:42	22:13
7	03-06-2017	05:00	06:46
8	18-06-2017	05:30	07:30
9	02-07-2017	07:11	09:04

### 4.1.2. Weersomstandigheden

De zachte, droge en zonnige winter van 2016-2017 eindigde met een zachte wat sombere februarimaand die wel een normale hoeveelheid neerslag opleverde. Het voorjaar (maart, april en mei) van 2017 was zeer zacht, zeer droog en zeer zonnig. De gemiddelde temperatuur lag met 10,7°C ruim één graad boven het landelijke langjarige gemiddelde van 9,5°C vooral de maand maart was met een gemiddelde temperatuur van 8,6° C bijzonder zacht. Op 30 maart werd in De Bilt de eerste warme ( > + 20°C ) dag van het jaar gemeten. Ook in Zeeland werd het die dag plaatselijk warmer dan 20°C. Mei, de laatste lentemaand, kenmerkte zich door extreem warm, zonnig en zeer droog weer. Ook juni was zeer warm en zonnig maar er viel gemiddeld over het land de normale hoeveelheid neerslag. Omdat in juli op de 2<sup>de</sup> dag van die maand de enige inventarisatie in die maand plaats vond kunnen we deze zomermaand wat het weer betreft buiten beschouwing laten. Bovenstaande duidt erop dat dit broedseizoen onder bijna optimale meteorologische omstandigheden heeft plaatsgevonden. Het enige minpunt zal de aanhoudende droogte in het voorjaar zijn geweest. Daarvan zullen, behalve de baancommissaris, ook de lijsterachtigen, die hun jongen vooral met wormen en slakken voeren, last hebben gehad.

## Broedvogels van Grevelingenhout 2017



### 4.2 Lijst met broedvogels en aantallen

euring	soort	aantal broedparen	hoogste broedcode
1700	Nijlgans	1	10
1730	Bergeend	1	3
1860	Wilde Eend	12	12
1980	Tafeleend	1	16
2030	Kuifeend	5	3
4240	Waterhoen	7	13
4290	Meerkoet	19	16
6680	Holenduif	3	3
6700	Houtduif	11	2
6840	Turkse Tortel	2	2
7240	Koekoek	2	2
8560	Groene Specht	4	2
8760	Grote Bonte Specht	4	2
10090	Boompieper	1	2
10201	Witte Kwikstaart	3	2
10660	Winterkoning	17	2
10840	Heggenmus	2	2
10990	Roodborst	11	2
11870	Merel	23	7
12000	Zanglijster	5	2
12020	Grote Lijster	3	12
12510	Kleine Karekiet	14	2
12590	Spotvogel	2	2
12740	Braamsluiper	1	2
12750	Grasmus	2	2
12760	Tuinfluit	1	2
12770	Zwartkop	9	2
13110	Tjiftjaf	10	2
14620	Pimpelmees	9	2
14640	Koolmees	14	2
14870	Boomkruiper	4	2
15390	Gaai	2	7
15490	Ekster	6	16
15671	Zwarte Kraai	2	3
15910	Huismus	4	2
16360	Vink	8	2
16490	Groenling	4	2
16530	Putter	4	2

## Broedvogels van Grevelingenhout 2017



### 4.3 Rode Lijstsoorten op Grevelingenhout

Tijdens de broedvogelinventarisatie zijn van vier Rode Lijstsoorten territoria vastgesteld op Grevelingenhout. Dit zijn koekoek, groene specht, spotvogel en huismus. Spotvogel en huismus hebben in de Rode Lijst de status 'gevoelig', koekoek en groene specht vervolgens 'kwetsbaar'. Dit zijn soorten die alle vier passen bij het parkachtige karakter met voldoende lage begroeiing. Vanwege deze status verdienen zij extra aandacht voor de beheerder van Grevelingenhout.



Vrouw kuifeend, Foto : Leo Tromper

# Broedvogels van Grevelingenhout 2017



## 5 Bespreking van de aangetroffen soorten

### Soortbeschrijvingen

1700 Nijlgans *Alopochen aegyptiaca* 1 territorium hoogste broedcode 10

Deze uit Afrika afkomstige exoot, die zich in 1967 in Nederland als broedvogel vestigde, is nu bijna overal een algemene soort. Tijdens het onderzoek werden twee keer nijlganzen die afleidingsgedrag vertoonden, waargenomen in het zuidelijk deel van het terrein. Het territorium bevond zich in de buurt van een waterpartij.

1730 Bergeend *Tadorna tadorna* 1 territorium hoogste broedcode 3

De bergeend broedt vooral langs de kusten van West-Europa. De soort is vooral holenbroeder. De achteruitgang van de konijnenstand in het duingebied en daarmee afname van broedholten is de oorzaak van de achteruitgang in het duin. Het enige vastgestelde territorium bevond zich aan de rand van de golfbaan, in het Westen. Jongen zijn niet waargenomen.

1860 Wilde eend *Anas platyrhynchos* 12 territoria hoogste broedcode 12

De afgelopen jaren komen er berichten over het snel in aantal afnemen van deze soort als broedvogel in ons land. Desondanks is de wilde eend nog steeds een weidverspreide broedvogel van allerlei terreinen met water. Met 12 territoria is deze soort, na de meerkoet de meest algemene watervogel op Grevelingenhout.

1980 Tafeleend *Aythya ferina* 1 territoria hoogste broedcode 16

Op 21 mei werd een vrouw tafeleend met zeer jonge pullen gezien in een waterpartij in het Zuidwestelijke deel. Deze vondst mag gerust opmerkelijk worden genoemd. Ook tijdens de inventarisatieronde van 8 juni werd het vrouwtje met jongen weer gezien.



## Broedvogels van Grevelingenhout 2017



2030 Kuifeend *Aythya fuligula* 5 territoria hoogste broedcode 3

Kuifeenden zijn pas sinds enige decennia algemene broedvogels in ons land. Het voedsel van jonge kuifeenden bestaat vooral uit insecten en waterslakjes. Dat is de reden dat kuifeenden pas laat in het seizoen tot broeden komen, wanneer het oppervlaktewater is opgewarmd en dit voedsel zich ontwikkelt. Alle 5 vastgestelde territoria hebben betrekking op paren zonder jongen. Deze paren hielden zich op in de waterpartijen in het Noordwestelijke deel.

4240 Waterhoen *Gallinula chloropus* 7 territoria hoogste broedcode 13

Het waterhoen is niet zo kieskeurig bij de keuze van de broedplaats. Een plasje van een tiental vierkante meters is voldoende. Het viel dan ook te verwachten dat het onderzoeksgebied een aantal paar zou herbergen. De 7 territoria is een mooi aantal. Zeker als we constateren dat de soort als broedvogel in ons land al enige decennia in aantal afneemt.

4290 Meerkoet *Fulica atra* 19 territoria hoogste broedcode 16

Meerkoeten nestelen bij voorkeur zeer dichtbij of zelfs in het water. In vrijwel iedere waterpartij op het terrein werden één of meer bewoonde nesten waargenomen. De vastgestelde territoria bevonden zich bijna allemaal in de buurt daarvan.

6680 Holenduif *Columba oenas* 3 territoria hoogste broedcode 3

Zoals de naam reeds aangeeft is deze duif een holenbroeder. Naast konijnenholen in het duin gebruikt de holenduif ook boomholten, oude schuurtjes, nestkasten en zelfs basaltglooiingen om te broeden. Op Grevelingenhout zijn 3 territoria vastgesteld. Er zijn geen nesten of jongen gevonden.

6700 Houtduif *Columba palumbus* 11 territoria hoogste broedcode 2

Houtduiven maken niet veel werk van een nest. Een klein plateau van takjes in een boom is al voldoende. De soort is in ons land zeer algemeen als broedvogel. Maar er zijn grote verschillen. Door veranderingen in de landbouw (vooral efficiëntere oogstmethoden) neemt de soort af op de Veluwe en andere bosgebieden. Terwijl er juist toename is in dorpen en steden. Dat verklaart dat een aantal van 11 territoria op de golfbaan een flinke populatie is.

## Broedvogels van Grevelingenhout 2017



6840 Turkse tortel *Streptopelia decaocto* 2 territoria hoogste broedcode 2

Deze duif vestigde zich in 1950 als broedvogel in Nederland en is nu bijna in het hele land een zeer algemene soort. De twee territoria bevonden zich in bomen in het noordoostelijke en zuidoostelijke deel van het terrein.

7240 Koekoek *Cuculus canorus* 2 territoria hoogste broedcode 2

Deze soort is de enige broedparasiet in ons land. Koekoeken broeden niet zelf, maar leggen hun eieren in andermans nest! Heggenmus en kleine karekiet blijken favoriete waardvogelsoorten te zijn en komen beide op en rond Grevelingenhout voor. De 2 territoria liggen beide in het Zuidoostelijke deel van de golfbaan. De koekoek staat als 'kwetsbaar' op de Rode Lijst.

8560 Groene specht *Picus viridis* 4 territoria hoogste broedcode 2

Deze soort prijkt nog op de Rode Lijst (2004) maar de stand is de afgelopen decennia in ons land verdrievoudigd. De toename als broedvogel op ons eiland heeft vooral plaatsgevonden buiten het duingebied (waar de soort al langer algemeen is). Voor een deel is dit te verklaren door herstel van begroeiingen na de Watersnoodramp van 1953. De 2 territoria op Grevelingenhout zijn, gezien de status van Rode Lijstsoort, een mooi resultaat.

8760 Grote Bonte Specht *Dendrocopos major* 4 territoria hoogste broedcode 2

Spechten zijn bijna helemaal op bomen aangewezen: ze hakken er een nestholte in uit en zoeken er hun voedsel in. Gezien de ruime aanplant van bomen op en langs de baan is het dan ook niet te verwonderen dat er her en der 4 territoria van deze soort werden gevonden.

10090 Boompieper *Anthus trivialis* 1 territorium hoogste broedcode 2

Een combinatie van open landschap met bomen of struiken is het favoriete broedbiotoop van deze, op ons eiland schaarse, broedvogel. De meeste broedgevallen liggen hier in het duin. Een territorium op Grevelingenhout is dan ook beslist vermeldenswaardig. Dit territorium bevond zich in het Noordelijke deel.

## Broedvogels van Grevelingenhout 2017



10201 Witte kwikstaart *Motacilla alba* 3 territoria hoogste broedcode 2

Na een aanvankelijk lichte afname in de afgelopen decennia is de laatste jaren weer sprake van een toename van deze soort. De witte kwikstaart is een van de wijdst verspreide broedvogels in ons land en komt voor in vrijwel alle biotopen. De 2 territoria op Grevelingenhout bevonden zich in het centrale deel van het gebied.

10660 Winterkoning *Troglodytes troglodytes* 17 territoria hoogste broedcode 2

Deze kleine zanger is door zijn harde ratelende lied een bijna niet te missen soort. Winterkoningen komen overal in Nederland algemeen voor. Ze bouwen hun nesten graag in struwelen, hagen, boomstronken, nestkasten en gebruiken ook oude nesten van andere vogels. De territoria werden verspreid door bijna het hele terrein aangetroffen, maar opvallend is de afwezigheid ervan in het noordwestelijke deel.

10840 Heggenmus *Prunella modularis* 2 territoria hoogste broedcode 2

Heggenmussen zijn in ons land standvogel. Zij foerageren veel op de grond en daardoor mag deze niet dichtbegroeid zijn. Saillant detail; heggemussen houden er een interessant sexleven op na. Overspel, veelwijverij en veelmannerij zijn wijdverspreid! Er zijn 2 territoria vastgesteld, een bij het clubgebouw, de andere centraal op het park.

10990 Roodborst *Erithacus rubecula* 11 territoria hoogste broedcode 2

Roodborsten broeden graag in parken, tuinen, bossen en kleinschalig cultuurlandschap. Op Grevelingenhout voelt deze soort zich daardoor thuis. Dat verklaart het aantal van 11 territoria. Wel opvallend dat de roodborst op het Noordwestelijke deel van het park ontbreekt.

11870 Merel *Turdus merula* 23 territoria hoogste broedcode 7

Naar schatting zijn er 1 miljoen merels in Nederland en daarmee is het onze talrijkste vogelsoort. Merels zijn oorspronkelijk schuwe bosbewoners, maar voelen zich inmiddels overal thuis waar bomen en struiken groeien tot zelfs in drukke binnensteden toe. Alle territoria werden verspreid door het hele terrein vastgesteld.

## Broedvogels van Grevelingenhout 2017



12000 Zanglijster *Turdus philomelos* 5 territoria hoogste broedcode 2

Deze lijstersoort komt in heel Nederland algemeen voor en broedt graag in loofbos met een rijke ondergroei. Zanglijsters zijn uitgesproken slakkeneters maar ook regenwormen, insecten en hun larven worden niet versmaad. Na de zomer worden ook veel bessen en andere vruchten gegeten. De vijf territoria bevonden zich voornamelijk in het noordoostelijke deel van het terrein.

12020 Grote lijster *Turdus viscivorus* 3 territoria hoogste broedcode 12

De grote lijster neemt als broedvogel in ons land al enige decennia af. Op Duiveland is de soort talrijker dan op Schouwen. Maar nergens is er sprake van grote aantallen (zoals bijvoorbeeld merel en zanglijster). De 3 territoria op Grevelingenhout zijn dan ook een positief resultaat. De territoria liggen mooi verspreid over het park.

12510 Kleine Karekiet *Acrocephalus scirpaceus* 14 territoria hoogste broedcode 2

Deze moeraszanger voelt zich thuis in zowel riet- als lisdoddevegetaties. Alle territoria werden dan ook vastgesteld bij waterpartijen met riet in het terrein.

12590 Spotvogel *Hippolais icterina* 2 territoria hoogste broedcode 2

Spotvogels zijn vrij schaarse zomervogels die pas in mei in Nederland terugkomen uit de overwinteringsgebieden. De laatste jaren lopen de aantallen van deze soort sterk terug en daarom staat hij al sinds 2004 op de Rode Lijst. Het favoriete habitat van deze insecteneter wordt gevormd door erfbepanting, singels, parken, struweel en jonge aanplant. De twee territoria bevonden zich in de west- en zuidkant van het terrein.

12740 Braamsluiper *Sylvia curruca* 1 territorium hoogste broedcode 2

Braamsluiers zijn qua uiterlijk nauwelijks te onderscheiden van grasmussen. Gelukkig is de zang totaal verschillend. De braamsluiper kiest als broedgebied graag struikgewas uit in de buurt van open plekken. Het enige territorium werd vastgesteld op het Oostelijke deel van het park.

## Broedvogels van Grevelingenhout 2017



12750 Grasmus *Sylvia communis* 2 territoria hoogste broedcode 2

Deze insecteneter heeft behoefte aan doornige struiken of een dichte kruidenvegetatie om er, meestal laag bij de grond, te nestelen. Ook moeten er wat hogere struiken zijn die als zangpost kunnen dienen. De twee territoria werden aan de westkant van het terrein aangetroffen.

12760 Tuinfluiter *Sylvia borin* 1 territorium hoogste broedcode 2

Tuinfluiters komen eind april vanuit Afrika terug in Nederland. Deze insectenetende soort nestelt graag in dichte struiken of hoogopgaande kruiden zoals brandnetels. Beide territoria bevonden zich aan de westzijde van het terrein.

12770 Zwartkop *Sylvia atricapilla* 9 territoria hoogste broedcode 3

De zwartkop is een algemene broedvogel in ons land. De hoogste aantallen worden bereikt in schaduwrijke bossen, parken en tuinen met dichte ondergroei. Het lag dan ook in de lijn der verwachting dat deze soort in de delen van de golfbaan met hoger opgaande begroeiing zou voorkomen. De 9 vastgestelde territoria liggen netjes verspreid over het park.

13110 Tjiftjaf *Phylloscopus collybita* 10 territoria hoogste broedcode 2

Deze in Nederland talrijk voorkomende zanger met zijn kenmerkende lied, het tot vervelens toe roepen van zijn naam, broedt bij voorkeur in loof- en gemengd bos met weelderige ondergroei. Tjiftjaffen zijn insecteneters. De tien territoria bevonden zich redelijk gelijkmatig verdeeld over het hele terrein.

14620 Pimpelmees *Cyanistes caeruleus* 9 territoria hoogste broedcode 2

Deze mees is één van de talrijkste broedvogels van Nederland en komt overal voor waar bomen zijn. Het voedsel van pimpelmezen en hun jongen bestaat in de broedtijd voornamelijk uit rupsen en larven van kevers en muggen. In de winter wordt overgegaan op een plantaardig dieet van voornamelijk zaden. Alle territoria werden verspreid door het hele terrein aangetroffen.



## Broedvogels van Grevelingenhout 2017



14640 Koolmees *Parus major*

14 territoria

hoogste broedcode 2

De koolmees is een uitgesproken holenbroeder. Op Grevelingenhout profiteert deze soort dan ook van de uitgebreid geplaatste nestkasten. En met de aanwezigheid van struiken en bomen is het voedsel (insecten en larven) gewaarborgd. De 14 territoria liggen mooi verspreid door het hele park

14870 Boomkruiper *Certhia brachydactyla* 4 territoria

hoogste broedcode 2

Boomkruipers komen in bijna heel Nederland voor. Het zijn holenbroeders en maken hun nesten in muurspleten, achter loszittende stukken schors, in klimop of in nestkasten. Ze leven van insecten, de larven en poppen daarvan en spinnen. De vier territoria werden gevonden in het noordelijke het middelste en zuidoostelijke deel van het terrein.

15390 Gaai *Garrulus glandarius*

2 territoria

hoogste broedcode 7

Gaaien waren vroeger bosvogels maar zijn in de vorige eeuw steeds meer buiten het bos gaan broeden. Deze kraaiachtige eet in het voorjaar voornamelijk insecten (rupsen) maar plundert ook nesten van duiven en zangvogels. In de zomer wordt overgeschakeld op een plantaardig menu van fruit, maïs en graan in de herfst worden veel eikels en in mindere mate beuken- en hazelnoten gegeten. Tijdens de inventarisatierondes werd nestindicerend gedrag van een paartje gaaien vastgesteld. Eén territorium werd in de zuidoostelijke hoek van het terrein gevonden, het andere meer aan de zuidwestzijde.

15490 Ekster *Pica pica*

6 territoria

hoogste broedcode 16

De ekster is misschien wel de meest in het oog springende broedvogel van het park. Met zijn lange staart, groenglanzende veren en opvallende nesten is deze niet te missen. De ekster staat te boek als nestrover. En dat gebeurt ook wel, maar het stapelvoedsel wordt gevormd door insecten en hun larven en in de herfst vruchten en zaden. De 6 gevonden nesten bevinden zich vooral langs de randen van et park.

## Broedvogels van Grevelingenhout 2017



15671 Zwarte Kraai *Corvus corone* 2 territoria hoogste broedcode 3

Zwarte Kraaien zijn standvogels die strikt territoriaal zijn. De soort komt, behalve in boomloze gebieden, in heel Nederland voor. Zwarte Kraaien roven eieren en jongen uit grote open nesten, toch bestaat het grootste deel van hun voedsel uit bodeminsecten hun larven, regenwormen, aas en afval en in de herfst zaden en vruchten. Beide territoria werden vastgesteld bij bomen in het middelste en oostelijke deel van het terrein.

15910 Huismus *Passer domesticus* 4 territoria hoogste broedcode 2

De naam van deze soort geeft al aan dat hij sterk gebonden aan de mens. In gebieden zonder bebouwing komt hij niet voor. Sinds het derde kwart van de vorige eeuw zijn de aantallen broedparen huismussen gehalveerd en sinds 2004 staat deze vogel dan ook op de Rode lijst. Alle vier de territoria bevinden zich in of rond het clubgebouw.

16360 Vink *Fringilla coelebs* 8 territoria hoogste broedcode 2

De afgelopen decennia is de vink als broedvogel flink toegenomen op ons eiland. Dat geldt met name voor Duiveland en gebieden buiten de Kop van Schouwen. Ongetwijfeld heeft dit te maken met het weer aanplanten en volwassen worden van bomen en struiken op het in 1953 overspoelde deel van het eiland. De 8 territoria zijn vooral gevonden in het Noordelijke-, Oostelijke- en Zuidelijke deel van het park.

16490 Groenling *Chloris chloris* 4 territoria hoogste broedcode 2

Deze algemene vinkensoort is in Nederland voornamelijk standvogel en broedt graag in halfopen landschappen waarin het belangrijk is dat er nestgelegenheid is in de vorm van sierconiferen, sparren en dichte struiken, maar ook voedselrijke plekken met vruchtdragende struiken en hoge zangposten. Er wordt solitair of in losse kolonies gebroed. De vier vastgestelde territoria bevonden zich in het noordelijke en het zuidwestelijke deel van het terrein

## Broedvogels van Grevelingenhout 2017



16530 Putter *Carduelis carduelis*

4 territoria

hoogste broedcode 2

Putters worden ook wel distelvinken genoemd omdat ze bij voorkeur distelzaden eten. Deze vinkensoort broedt in opgaand loofhout in boomgaarden, tuinen, wegbeplantingen en parken. Het daarbij in de buurt voorkomen van kruidenvegetaties met daarin veel composieten zoals distels en paardenbloemen is een must. Dit is wellicht een verklaring voor het feit dat alle vier de gevonden territoria zich langs de rand van het terrein bevonden



Graspieper, Foto : Leo Tromper

**Literatuur:**

Vergeer J.W., van Dijk A.J., Boele A., van Bruggen J. & Hustings, F. 2016. Handleiding SOVON broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland.

# Broedvogels van Grevelingenhout 2017



## Bijlagen

Verspreidingskaarten broedvogels 2017 (stippenkaarten)



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Nijlgans 1 territorium



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014  
 0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km



geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	X	X	X					2	1	15-3 t/m 15-5	2500



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Bergeend 1 territorium



● Geldig territorium

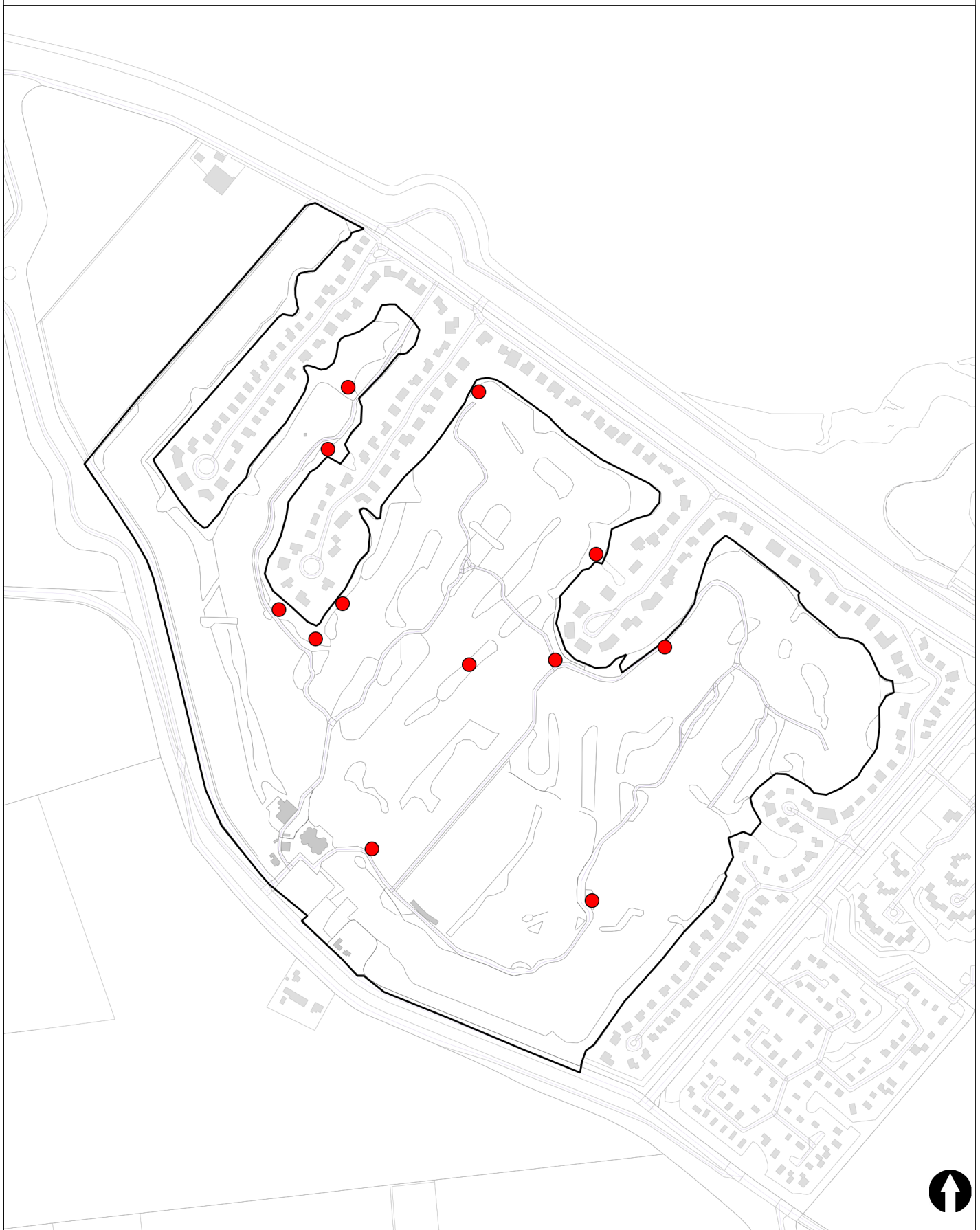
Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014  
0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	X	X	X					2	1	30-4 t/m 15-7	2500



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Wilde Eend 12 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014  
 0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km



geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
man	X	X	X					2	1	1-4 t/m 10-5	1000



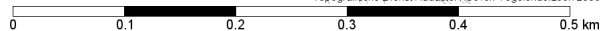
# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Tafeleend 1 territorium



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014



geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
man	X	X	X					2	1	15-5 t/m 10-7	1000





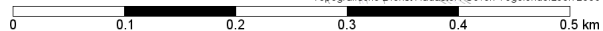
# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Kuifeend 5 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014



geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
man	X	X	X					2	1	15-5 t/m 30-6	1000





# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Waterhoen 7 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014

0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
X	X	X	X						1	20-4 t/m 15-6	300



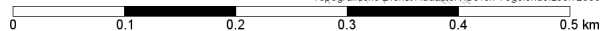
# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Meerkoet 19 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014



geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
X	X	X	X					2	1	20-4 t/m 10-6	500



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Holenduif 3 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014

0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	X	X	X						1	1-3 t/m 31-7	300



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Houtduif 11 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014  
 0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	X	X	X		1-12	13+			1	20-4 t/m 31-7	300





# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Turkse Tortel 2 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	X	X	X		1-8	9-13	14+		1	15-3 t/m 20-8	300



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Koekoek 2 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014  
 0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km



geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X	JA	1-6	7-13	14+		1	10-5 t/m 25-6	1000



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Groene Specht 4 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014

0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
X	X	X	X		1-12	13+			1	1-3 t/m 31-5	1000





# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Grote Bonte Specht 4 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014

0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	X	X	X		1-12	13+			1	1-3 t/m 30-6	500



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Boompieper 1 territorium



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014  
0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	15-4 t/m 10-7	200



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Witte Kwikstaart 3 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014  
 0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km



geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
X	X	X	X					2	1	1-4 t/m 10-7	300



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Winterkoning 17 territoria



● Geldig territorium

0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X		1-6	7-9	10+		1	1-2 t/m 20-7	200





# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Heggenmus 2 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014  
0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X		1-12	13+			1	10-3 t/m 10-7	200



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Roodborst 11 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014

0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	afstand	
.	.	X	X		1-9	10-13	14+		1	30-4 t/m 30-6	200



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Merel 23 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014  
 0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X		1-15	16+		1		1-3 t/m 15-7	200



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Zanglijster 5 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X		1-12	13+			1	20-4 t/m 30-6	300





# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Grote Lijster 3 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	X	X	X		1-9	10+			1	1-3 t/m 31-5	500



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Kleine Karekiet 14 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X	JA	1-9	10-13	14+		1	5-5 t/m 10-7	100



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Spotvogel 2 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	10-5 t/m 15-7	200



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Braamsluiper 1 territorium



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014

0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X	JA	1-9	10-16	17+		1	30-4 t/m 30-6	300





# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Grasmus 2 territoria



● Geldig territorium

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	25-4 t/m 10-7	200

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014

0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Tuinfluit 1 territorium



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014  
 0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	30-4 t/m 20-7	200



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Zwartkop 9 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014

0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	15-4 t/m 20-7	200



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

Tjiftjaf 10 territoria



● Geldig territorium

0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	10-4 t/m 20-7	200





# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Pimpelmees 9 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014  
 0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km



geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens
.	X	X	X		1-12	13+		1	15-3 t/m 30-6	300



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Koolmees 14 territoria



● Geldig territorium

0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	X	X	X		1-9	10-13	14+		1	15-3 t/m 30-6	300



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Boomkruiper 4 territoria



● Geldig territorium

0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km  
Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014



geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X		1-9	10-13	14+		1	1-2 t/m 20-6	200



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Gaai 2 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014

0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens
X	X	X	X					2	1-4 t/m 10-7	500





# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Ekster 6 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014  
 0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km



geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	X	X	X						2	1-2 t/m 30-6	300



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Zwarte Kraai 2 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens
.	X	X	X					2	1-3 t/m 30-6	500



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Huismus 4 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014

0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
man	X	X	X						1	10-3 t/m 20-6	100





# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Vink 8 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X		1-9	10-16	17+		1	20-4 t/m 20-7	200



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Groenling 4 territoria



● Geldig territorium

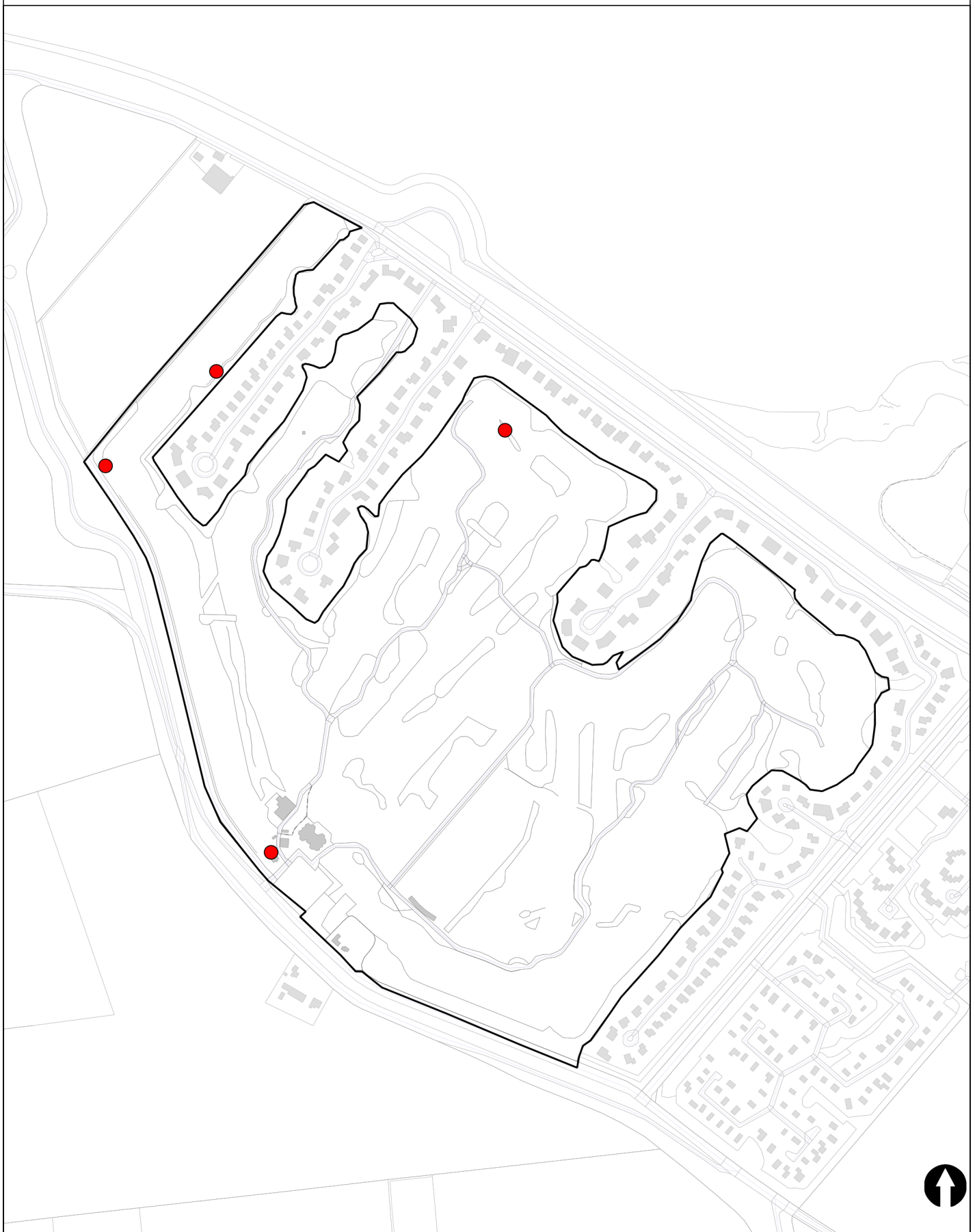
Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014  
 0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	X	X	X						1	15-4 t/m 20-6	300



# 8783 Golfbaan Grevelingenhout 2017

## Putter 4 territoria



● Geldig territorium

Topografische Dienst Kadaster / Sovon Vogelonderzoek 2006-2014  
 0 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 km



geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X						1	1-4 t/m 15-7	300
X	X	.	.						1	10-5 t/m 15-7	500



